

VU SIF Valdybos veiklos I ketvirčio ataskaita

(2010 m. lapkričio 23 d. – 2011 m. vasario 22 d.)

Gerbiamieji,

pristatome Jums VU SIF Valdybos veiklos pirmojo ketvirčio ataskaitą, kurioje apžvelgiame ne tik investavimo rezultatus, bet ir įžvalgas bei išvadas, gautas gilinantį į kaimynines, Vakarų Europos, JAV bei Kinijos akcijų rinkas, analizuojant spartėjančią sąnaudų infliaciją pasaulyje lemiančias žaliavų rinkų tendencijas. Šiais skyreliais Valdyba tęsia veiklos strategijoje užsibrėžtą makroekonominės analizės tradiciją, kurios reikšmė, stebint žymius pastarojo meto pokyčius pasaulio ekonomikoje, manome, tik augs.

Pagarbiai

VU SIF Valdyba

Turinys

1. Portfelio struktūra 2011 02 22
2. Portfelio vieneto ir palyginamojo indekso verčių dinamika 2011 01 18 – 2011 02 22
3. Naujų į Portfelį įtrauktų pozicijų apžvalga
4. Baltijos šalių akcijų rinkų apžvalga
5. JAV ir Vakarų Europos akcijų rinkų apžvalga
6. Kinijos akcijų rinkos apžvalga
7. Žaliavų rinkos apžvalga
8. Valstybių obligacijų rinkos apžvalga

Ši ataskaita nėra skatinimas užsiimti investavimo veikla, šioje ataskaitoje pateikiama informacija ar jos dalis neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ir (ar) parduoti vertybinius popierius.

1. Portfelio struktūra 2011 02 22

Pirmojo VU SIF Valdybos kadencijos ketvirčio pradžioje sukurtoje veiklos strategijoje Valdyba investavimo prioritetu pasirinko akcijas. Todėl, remiantis fundamentalios analizės rodikliais ir technine analize, antrojo kadencijos mėnesio pabaigoje, t.y. sausio 19 d., nuspręsta įsigyti AB „Sanitas“ ir AB „Panevėžio statybos trestas“ akcijų. Vėliau, vasario 9-10 d., investicinį Portfelį papildė dar trijų įmonių akcijos: AB „City Service“, AS „Silvano Fashion Group“ ir AB „Snoras“.

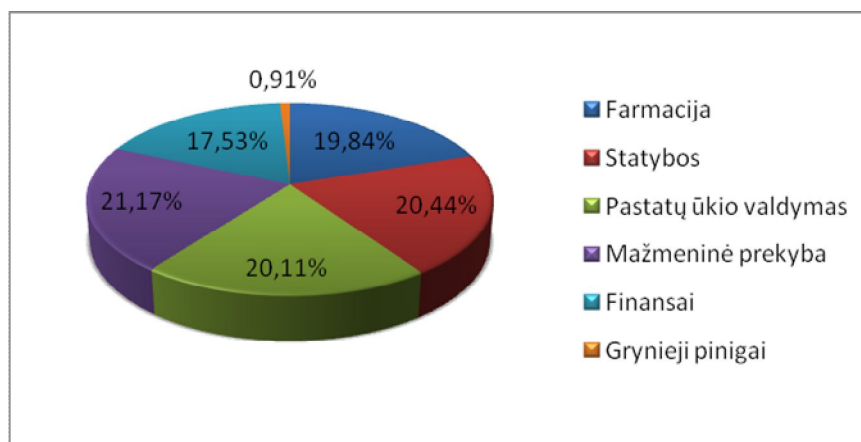
1 lentelė. VU SIF valdomo Portfelio struktūra eurais 2011 02 22.

VP	VP kiekis (vnt.)	Įsigijimo kaina	Rinkos kaina	Kainos pokytis	Rinkos vertė	Dalis portfelyje
AB „Sanitas“	13	5,5	5,5	0,00%	71,5	19,84%
AB „Panevėžio statybos trestas“	36	2,045	2,046	+0,05%	73,66	20,44%
AB „City Service“	25	2,932	2,9	-1,09%	72,5	20,11%
AS „Silvano Fashion Group“	24	3,309	3,18	-3,90%	76,32	21,17%
AB „Snoras“	160	0,435	0,395	-9,20%	63,2	17,53%
Bendra VP vertė:					357,18	99,09%
Grynieji pinigai:					3,25	0,91%
Iš viso:					360,43	100%

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje didžiausią Portfelio dalį sudarė vertybiniai popieriai (99,09%). Įmonių akcijų proporcijos Portfelyje beveik nesiskyrė viena nuo kitos, tačiau galima pažymėti, jog didžiausią dalį sudarė AS „Silvano Fashion Group“ akcijos (21,17%), o mažiausią – AB „Snoras“ akcijos (17,53%).

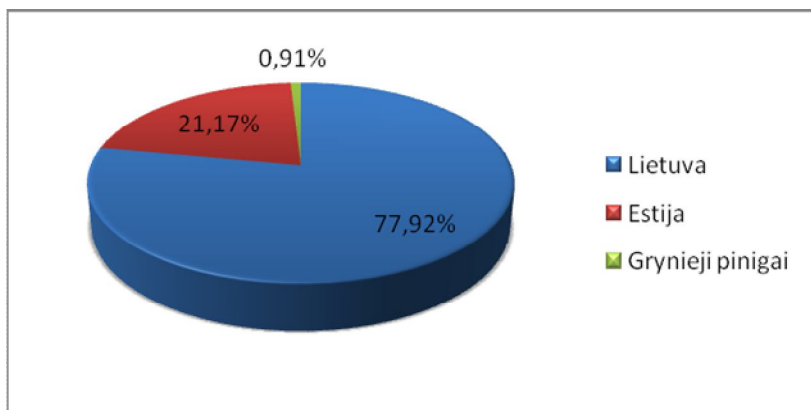
Valdyba diversifikavo Portfelį pagal sektorius ir pagal geografinius regionus: 2011 m. vasario 22 d. apytiksliai lygias pozicijas užėmė farmacijos, statybos, pastatų ūkio valdymo paslaugų, mažmeninės prekybos ir finansų sektoriai. Taip pat išlaikyta diversifikacija tarp dviejų Baltijos šalių – Lietuvos ir Estijos.

1 pav. Portfelio diversifikacija pagal sektorius.

Ši ataskaita nėra skatinimas užsiimti investavimo veikla, šioje ataskaitoje pateikiama informacija ar jos dalis neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ir (ar) parduoti vertybinius popierius.

2 pav. Portfelio diversifikacija pagal šalis.

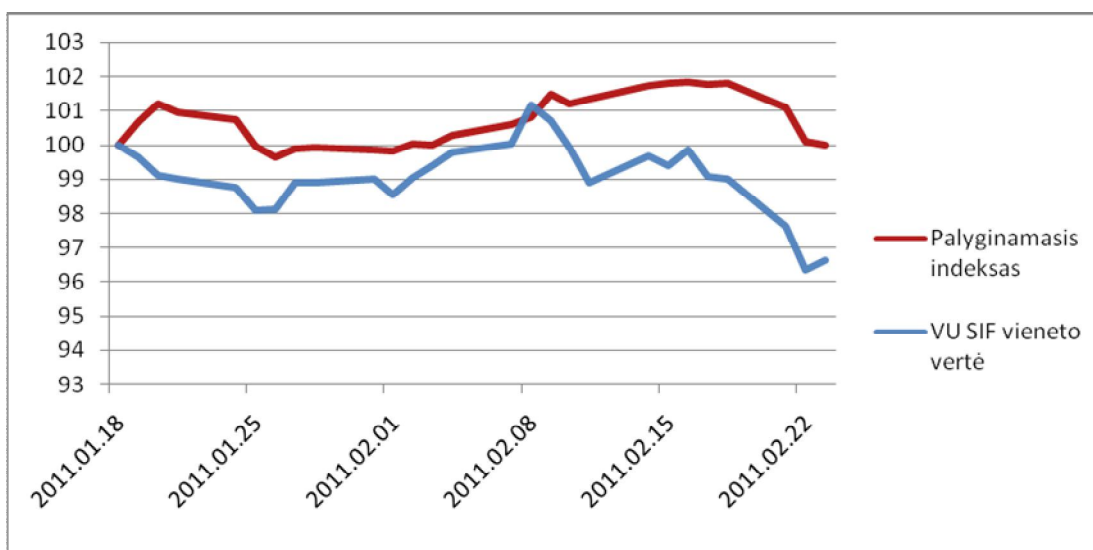

2. Portfelio vieneto ir palyginamojo indekso verčių dinamika 2011 01 18 – 2011 02 22

Siekiant įvertinti VU SIF Valdybos Portfelio valdymo rezultatus, Portfelio vertės kitimas lyginamas su palyginamuoju indeksu, kuris proporcingai investuotam pinigų kiekiui formuojamas iš regionų, į kuriuos investuojama, akcijų rinkų indeksų. Kitaip sakant, palyginamojo indekso sudedamųjų dalių proporcijos atitinka Portfelio struktūrą, taip sudaromos sąlygos palyginamajam indeksui kuo tiksliau atspindėti Portfelį ir Valdybos investavimo stilių. Be to, į VU SIF palyginamąjį indeksą proporcingai grynujų pinigų kiekiui Portfelyje įtraukiama hipotetinė suma, sukaupta taikant 6 mėnesių VILIBOR. Taigi palyginamuoju indeksu siekiama įvertinti ne tik vertybinių popierių pasirinkimo efektyvumą, bet ir grynujų pinigų investavimo alternatyvas.

Pirmieji vertybiniai popieriai įsigyti 2011 m. sausio 19 d. Dėl šios priežasties Portfelio vieneto ir palyginamojo indekso vertės pradėtos skaičiuoti nuo 2011 m. sausio 18 d.

3 pav. VU SIF Portfelio ir palyginamojo indekso vertės (2011 01 18 – 2011 02 22; 2011 01 18 = 100).

Ši ataskaita nėra skatinimas užsiimti investavimo veikla, šioje ataskaitoje pateikiama informacija ar jos dalis neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ir (ar) parduoti vertybinius popierius.

3. Naujų į Portfelį įtrauktų pozicijų apžvalga

AB „City Service“

Data	Pozicija	Kiekis	Kaina	Valiuta
2011.02.09	CTS1L	+25	2,932	EUR
2011.02.22	CTS1L	25	2,9	EUR

2010 m. pabaigoje – 2011 m. pradžioje AB „City Service“ plėtėsi ir optimizavo savo veiklą Rusijoje: 2011 m. sausio mėnesį AB „City Service“ Rusijos Stavropolio mieste už 68,5 mln. rublių (5,6 mln. litų) įsigijo apie 2 mln. kv. metrų daugiabučių namų ploto aptarnaujančią įmonių grupę ir taip padidino bendrą „City Service“ grupės aptarnaujamų pastatų plotą iki 19,5 mln. kv. metrų bei pardavė vienintelę Rusijoje nuostolingai dirbusią antrinę įmonę. Grupės plėtros perspektyvos milžiniškoje ir neprisotintoje Rusijos rinkoje bei veiklos necikliškumas nulėmė Valdybos sprendimą įtraukti AB „City Service“ akcijas į Portfelį. Per ataskaitinį laikotarpį akcijos kaina pademonstravo atsparumą aiškios tendencijos neįgaunančioje NASDAQ OMX Vilnius akcijų biržoje: akcijos kaina krito tik 1,09%.

AS „Silvano Fashion Group“

Data	Pozicija	Kiekis	Kaina	Valiuta
2011.02.09	SFGAT	+24	3,309	EUR
2011.02.22	SFGAT	24	3,18	EUR

AS „Silvano Fashion Group“ vienintelė iš mažmenine prekyba užsiimančių bendrovių per 2010 m. 9 mėnesius fiksavo pajamų padidėjimą: pagrindine rinka esanti Rusija sparčiau atsigavo po ekonominės krizės nei Baltijos šalys. Dabartinės ekonominės tendencijos leidžia tikėtis palaipsninio gyventojų perkamosios galios atsigavimo ir bendrovės pajamų augimo. Be to, AS „Silvano Fashion Group“ turi didesnius nei pakankamus aktyvus likvidumui užtikrinti ir veiklai plėtoti. Akcijos kainos spurtą 2011 m. sausio mėnesio pradžioje pakeitė kainos korekcija, tad Valdyba nusprendė pasinaudoti susidariusia situacija ir įsigyti šių akcijų.

AB „Snoras“

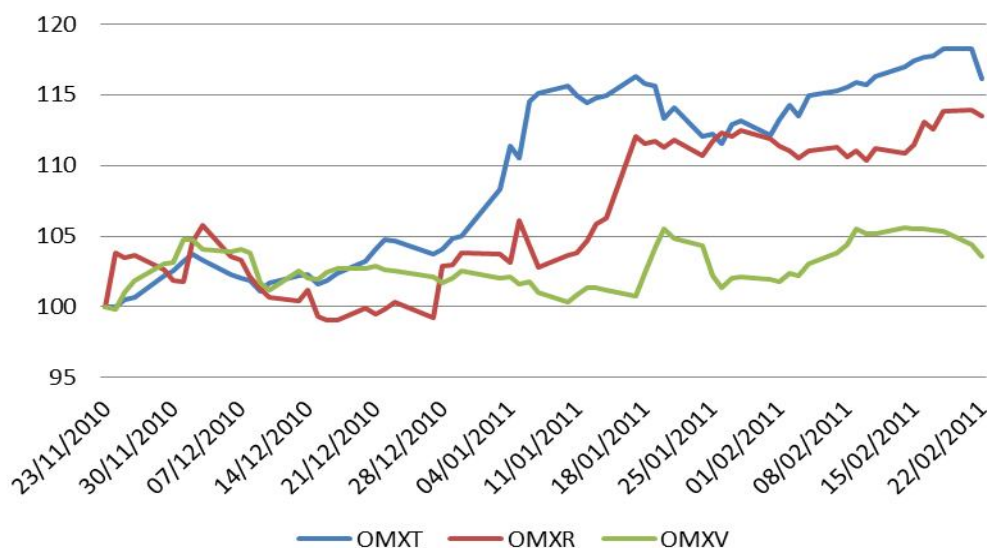
Data	Pozicija	Kiekis	Kaina	Valiuta
2011.02.10	SRS1L	+160	0,435	EUR
2011.02.22	SRS1L	160	0,395	EUR

Per pirmuosius tris 2010 m. ketvirčius vienas didžiausių Lietuvos bankų „Snoras“, lyginant su kitais NASDAQ OMX Baltic biržoje kotiruojamais bankais, sparčiausiai mažino nuostolį bei generavo didžiausią pajamų prieaugį. Per šį laikotarpį labai padidėjo pagrindinės veiklos grynosios pajamos ir sumažėjo sąnaudos. Tai lėmė ženklų nuostolio sumažėjimą ir priartėjimą prie nulio. Remiantis minėta finansine situacija, kuri leidžia manyti, kad bankas atsigauna po krizės, bei palankiais techninės analizės rodikliais, nuspręsta įsigyti AB „Snoras“ akcijų.

Ši ataskaita nėra skatinimas užsiimti investavimo veikla, šioje ataskaitoje pateikiama informacija ar jos dalis neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ir (ar) parduoti vertybinius popierius.

4. Baltijos šalių akcijų rinkų apžvalga

4 pav. Baltijos šalių akcijų biržų indeksai (2010-11-23=100)

Šaltinis: NASDAQ OMX Baltic

2010 m. pabaigoje Baltijos šalių akcijų rinkų indeksai demonstravo kilimo tendencijas. Talino akcijų biržos indeksas OMXT nuo 2010 m. lapkričio 23 d. iki gruodžio 31 d. augo sparčiausiai – 5,03%. Per tą patį laikotarpį Vilniaus ir Rygos akcijų biržų indeksai (OMXV ir OMXR) taip pat kilo, tačiau lėčiau nei OMXT – atitinkamai 2,55% ir 3,80%. Tokią Baltijos šalių biržų indeksų dinamiką galėjo lemti keletas veiksnių. Estija 2011 m sausio 1 dieną gavo ES patvirtinimą dėl euro įvedimo, tai paskatino optimistiškas investuotojų nuotakas šios šalies rinkų atžvilgiu. Be to, 2010 m. augus tiek Azijos, tiek išsivysčiusių šalių ekonomikoms, sustiprėjo ekonominio nuosmukio pabaigos viltys, o Baltijos valstybėms svarbių eksporto partnerių – Vokietijos ir Šiaurės Europos šalių – ekonomikos išliko stipriausios ES. Tai lėmė visų trijų Baltijos šalių prekių ir paslaugų eksporto augimą per pirmą 2010 m. pusmetį. Nepaisant gerų ženklų, pranašaujančių Baltijos šalių atsigavimą, šių valstybių vyriausybėms teko susidurti su aukšto nedarbo lygio, augančių maisto produktų ir energetinių išteklių kainų problemomis. Tai Baltijos šalims, kurių vidaus vartojimas dar neatsigavęs, gali tapti rimta ūkio augimo kliūtimi.

2011 m. sausio mėnesio Baltijos šalių biržų indeksai nerodė ryškios tendencijos dėl sausio mėnesio efekto (investicinių portfelio performavimo metų pradžioje). 2011 m. vasario mėnesį indeksai išlaikė skirtingas tendencijas. Labiausiai augo OMXR (3,07%), OMXT pakilo 1%, o OMXV krito 0,10%. Tikėtina, jog Talino birža augo dėl neblėstančio optimistiško investuotojų požiūrio į šią rinką. Lyginant Latviją ir Lietuvą, tokia skirtinga vertybinių popierių biržų dinamika iš pirmo žvilgsnio yra stebinanti. Paskutiniaisiais metais Lietuva lenkė Latviją daugelyje sričių. Tiesa, Latvijos biudžeto deficitas 2011 m. vasario mėnesį pirmą kartą per trejus metus yra mažesnis nei Lietuvos. Visgi Latvijos vertybinių popierių rinka, atsižvelgiant į dienos apyvartos apimtį ar kotiruojamų akcijų skaičių, yra gerokai mažesnė bei mažiau likvidi, lyginant su Lietuva. Tad indeksų dinamika gali būti aiškinama tuo, kad mažoje Latvijos rinkoje šiek tiek suaktyvėjusi prekyba stipriai paveikė viso indekso (OMXR) kitimą. Vilniaus akcijų birža, neatsiradus reikšmingų teigiamų naujienų, aptariamam laikotarpiu neįgavo aiškios krypties.

Ši ataskaita nėra skatinimas užsiimti investavimo veikla, šioje ataskaitoje pateikiama informacija ar jos dalis neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ir (ar) parduoti vertybinius popierius.

JAV: vis dar *the animal spirit*

Per ataskaitinį laikotarpį S&P500 indeksas paaugo 12,42%. Gruodžio mėnesio pradžioje JAV politikai priėmė sprendimą nenutraukti mokestinių lengvatų dar dvejus metus, taip pat pratęstas bedarbio pašalpu mokėjimo laikotarpis. Tokie sprendimai sustiprino tvirtesnio ekonomikos atsigavimo perspektyvas. JAV ūkis 2010 m. augo 2,8%, nors pirminiais duomenimis skelbtas 3,2% prieaugis, o analitikų prognozės buvo dar didesnės – 3,4%. Tai iššaukė pesimistines investuotojų nuotaikas, nepaisant prezidento B. Obamos užtikrinimo, kad ūkio skatinimo priemonės nebus nutrauktos. Per ataskaitinį laikotarpį JAV nedarbas nukrito nuo 9,8% iki 8,9% - tai žemiausias nedarbo lygis nuo pat 2009 m. balandžio mėnesio. Taip pat nuotaikoms

įtaką darė Kinijos centrinio banko sprendimai tris mėnesius iš eilės didinti bazinę palūkanų normą, siekiant sumažinti vis didėjančią infliaciją, stabilizuoti ekonomikos augimą ir sumažinti ekonomikos burbulo sprogo tikimybę. JAV Federalinis rezervų bankas ir ECB nusprendė nekeisti bazinių palūkanų normų.

5 pav. S&P 500 dinamika.

Pažymėtina tai, jog bendrovė „General Motors“ 2010 m. gruodžio mėnesį surengė savo pirminį viešąjį pasiūlymą (angl. IPO), kurio metu pritraukta 23,1 mlrd. JAV dolerių. Šis IPO tapo didžiausiu pasaulyje, aplenkdamas iki šiol lyderiavusį „Agricultural Bank of China“ IPO, pritraukusį 22,1 mlrd. JAV dolerių. Sausio pradžioje oficialiai prasidėjo bendrovių veiklos rezultatų skelbimo metas. Pirmoji lūkesčius viršijusius rezultatus paskelbė viena didžiausių pasaulio aliuminio gamintojų „Alcoa Inc.“. Finansų sektoriaus rezultatai buvo mišrūs: investuotojų lūkesčių nepateisino „Bank of America“ (paskelbtas 4 JAV centų nuostolis akcijai) ir „Citigroup“ (paskelbtas mažesnis nei prognozuota pelnas) rezultatai, kita vertus, „Goldman Sachs“, „Wells Fargo“ ir „Morgan Stanley“ finansiniai rodikliai investuotojų prognozes viršijo. „Berkshire Hathaway“ 2010 m. ketvirtojo ketvirčio pelnas augo net apie 43%. Kituose sektoriuose situacija buvo optimistiškesnė – lūkesčius viršijusius rezultatus paskelbė „General Electric“ ir „IBM“.

Vakarų Europa: bandymai ištrūkti iš recesijos glėbio

Per ataskaitinį laikotarpį DJ Stoxx600 indeksas augo 9,41%. Viena svarbiausių naujienų praėjusių metų gruodį – mėnesio viduryje priimtas reitingų agentūros „Moody’s“ sprendimas penkiais punktais sumažinti Airijos reitingą, t. y. nuo Aa1 iki Baa1. Maža to, taip pat buvo išreikšta pozicija, kad, jei nebus imtasi biudžeto deficito mažinimo priemonių, reitingai gali būti sumažinti ir tokioms šalims kaip Prancūzija bei

Ši ataskaita nėra skatinimas užsiimti investavimo veikla, šioje ataskaitoje pateikiama informacija ar jos dalis neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ir (ar) parduoti vertybinius popierius.

6 pav. DJ Stoxx 600 dinamika.

Šaltinis: www.stoxx.com

Belgija. Praėjusį laikotarpį ECB nekeitė bazinių palūkanų normų. Vis garsėjant kalboms apie alternatyvias ECB prezidento kandidatūras, vasario mėnesį dabartinis ECB vadovas J. C. Trichet užsiminė apie galimybę didinti bazinę

palūkanų normą netolimoje ateityje, siekiant suvaldyti augančią infliaciją ir minimizuoti infliacijos spiralinę tikimybę. Gruodį priimtas ir paskelbtas sprendimas, pagal kurį Graikijai leista pratęsti gautų 110 mlrd. eurų paramos grąžinimo laiką iki 2021 m. vietoje 2015 m. Tačiau už skolos grąžinimo pratęsimą Graikijai reikės mokėti didesnes palūkanas, t. y. jų dydis sieks 5,8% vietoje anksčiau sutartų 5,5% palūkanų. Sausio pabaigoje buvo paskelbtas investuotojus nemaloniai nustebinęs preliminarus Didžiosios Britanijos ūkio pokytis. Nors ir buvo prognozuota, kad šalies ekonomikos plėtra sulėtės nuo 0,7% iki 0,5%, paaiškėjo, kad per ketvirtąjį 2010 m. ketvirtį ūkis smuko 0,5%. Švedijos BVP 2010 m. trečiąjį ketvirtį išaugo 2,1% (lyginant su 2010 m. antruoju ketvirčiu) ir 6,9% (lyginant su 2009 m. trečiuoju ketvirčiu). Šis 6,9% dydžio rodiklis yra rekordinis, nes didžiausias ketvirtinis augimas iki šiol buvo fiksuotas tik 1974 m. ir 2000 m., kai ūkis augo po 5,8%. Rinkos analitikai tikėjosi sulaukti atitinkamai 1,9% ir 4,5% augimo. Euro zonoje darbo rinkos situacija nežymiai pagerėjo: nedarbo lygis sumažėjo nuo 9,6% iki 9,5%.

Didžiausios finansinio sektoriaus kompanijos parodė įspūdingus paskutinio 2010 m. ketvirčio rezultatus: lyginant su 2009 m. tuo pačiu laikotarpiu, „Societe Generale“ pelnas išaugo net 4 kartus, „Barclays“ – šiek tiek daugiau negu 3. „HSBC Holdings“, „BNP Paribas“, „Commerzbank“ taip pat parodė gerus veiklos rezultatus. „Royal Bank of Scotland“ investuotojus nuyvlė didesniu nuostoliu negu manyta. Prastesnius negu prognozuota rezultatus parodė nefinansinio sektoriaus kompanijos „Daimler“, „Adidas“, „Carlsberg“. Didžiausios pasaulyje alaus kompanijos „Anheuser-Busch InBev NV“ finansiniai rodikliai (ypač dividendai) viršijo lūkesčius.

Vienas svarbesnių įvykių vasario mėnesį – žinia apie Toronto (TMX) ir Londono (LESE) biržų jungimąsi. Tuoj pat po šių naujienų pasirodė pranešimas apie Niujorko (NYSE) ir Frankfurto („Deutsche Boerse“) biržų susijungimą. Tačiau ekspertai pastebi, kad sandoriui gali nepritarti antimonopolinės priežiūros tarnybos Europoje. Junginės biržos „NYSE/Deutsche Boerse“ kapitalizacija siektų 24 mlrd. JAV dolerių – tai triskart daugiau už Jungtinės Toronto ir Londono biržų kapitalizaciją. Po šių dviejų pranešimų spaudoje pasirodė dar vienas: Honkongo akcijų birža taip pat ieško partnerio aljansui. Honkongo biržai (septintai pagal kapitalizaciją pasaulyje) susijungus su kuria nors kita Azijos birža, būtų suduotas smarkus smūgis Šiaurės Amerikos ir Europos dominavimui pasaulinėje prekybos akcijomis sistemoje.

Ši ataskaita nėra skatinimas užsiimti investavimo veikla, šioje ataskaitoje pateikiama informacija ar jos dalis neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ir (ar) parduoti vertybinius popierius.

6. Kinijos akcijų rinkos apžvalga

SSE Composite indeksas yra pagrindinis Kinijos akcijų biržos indeksas. Jį sudaro visos Shanghai biržoje kotiruojamos akcijos. SSE Composite indekso dinamiką 2010 m. pabaigoje daugiausia lėmė užfiksuoti itin geri paskutinio ketvirčio Kinijos makroekonominiai rodikliai, pavyzdžiui, BVP per paskutinį 2010 m. ketvirtį kilo daugiau nei prognozuota – 9,8%. Todėl bendra indekso tendencija rodė kilimą. Stipresnis indekso kritimas 2010 m. gruodžio mėnesio pabaigoje galėtų būti siejamas su tuo metu Kinijos centrinio banko paskelbtu pranešimu, jog kils palūkanų norma, bei su spartėjančia infliacija šalyje. To pasekmė – smulkesnių investuotojų, generuojančių apie du trečdalius aptariamą rinkos apyvartą, reakcija, labiau orientuota ne į fundamentalius rodiklius, o į vyriausybines ekonomikos kontrolės priemones. Tikėtina, jog įtakos kritimui turėjo ir sezoniškumo įtaka – metų pabaigoje sumažėjęs rinkos likvidumas. Be to, vietinės žiniasklaidos priemonės paskelbė, jog dviejuose Kinijos didmiesčiuose Chongqing ir Shanghai per 2011 m. pirmąjį ketvirtį bus įvestas nuosavybės mokestis asmenims, perkantiems naujus būstus. Užfiksuotą tendenciją taip pat sąlygojo neramumai Egipte bei Libijoje, dėl jų kylančios naftos kainos bei didėjanti infliacija, kuri sausio mėnesį pasiekė aukščiausią lygį per 30 mėnesių – beveik 5,3%.

Pagrindinis Kinijos tikslas šiais metais išlieka infliacijos suvaldymas. Vyriausybė bei centrinis bankas ėmė taikyti restriktinės fiskalinės politikos priemones bei rengti detalesnius planus, kaip šį tikslą įgyvendinti. Investuotojų nuotaikos aptariamą rinkos atžvilgiu išliko optimistiškos. Kinijos ekonomika pagal makroekonominis rodiklius išlaiko lyderės poziciją pasaulyje, todėl pasibaigęs investuotojų nerimas dėl vyriausybės veiksmų metų pradžioje grąžino SSE Composite indeksą į kilimo trajektoriją.

Ši ataskaita nėra skatinimas užsiimti investavimo veikla, šioje ataskaitoje pateikiama informacija ar jos dalis neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ir (ar) parduoti vertybinius popierius.

7. Žaliavų rinkos apžvalga

Nafta

8 pav. „WTI“¹ naftos kainos dieninis grafikas

Šaltinis: finviz.com

2 lentelė. „WTI“ ir „Brent“² naftos rūšių kainų dinamika.

Naftos rūšis	Kaina 2010 02 22, JAV dol. už barelį	Metai		6 mėnesiai		3 mėnesiai	
		2009 02 22 – 2010 02 22		2009 08 22 – 2010 02 22		2009 11 22 – 2010 02 22	
		Vid. kaina	Pokytis	Vid. kaina	Pokytis	Vid. kaina	Pokytis
„WTI“	95,4	81,3	24,6%	84,7	33,9%	88,6	29,4%
„Brent“	105,8	83,7	14,4%	89,2	23,4%	95,3	15,8%

Šaltinis: „Livecharts“

Neramumai Afrikoje kelia naftos kainą į rekordines aukštumas

2010 m. prasidėjo priminimu pasauliui apie tai, kokią reikšmę naftos kainos pokyčiams turi politiniai įvykiai. Valdžios korupciją ir nepriteklių kentėjusių Sudano ir Tuniso piliečių kantrybė galutinai išseko sausio mėnesį. Perversmas Sudane, kurio metu šalis skilo į dvi dalis, praėjo taikiai, tuo tarpu Tunise vykę protestai

3 lentelė. Afrikos valstybės, jų užimama vieta pasaulyje pagal naftos gavybą ir išgaunami bareliai per dieną (2008 m. duomenys).		
Vieta	Valstybė	Bareliai per dieną
18	Libanas	1 550 000
28	Egiptas	630 600
31	Sudanas	480 200
52	Tunisas	86 930

Šaltinis: „Wikipedia“

ir susirėmimai su policija nusinešė daug gyvybių. Nors priemonės tikslui pasiekti abiem atvejais taikytos skirtingos, tačiau rezultatas gautas tas pats – ir Sudane, ir Tunise kilę perversmai buvo sėkmingi.

Šie įvykiai tapo kibirkštimi tolimesniems antivyriausybinėms protestams. Kaimyninės valstybės, taip pat kenčiančios nuo savivaliaujančių šalies vadovų, gavo aiškią žinią, jog visuomenė yra pajėgi pakeisti valdymo struktūras. Perversmų „virusas“ pradėjo plisti pasaulio ekonomikai

svarbiame regione – tarp šalių, išgaunančių arba transportuojančių naftą.

¹ „WTI“ – viena iš naftos rūšių, plačiai naudojama kaip etalonas Šiaurės Amerikos naftos rinkoje.

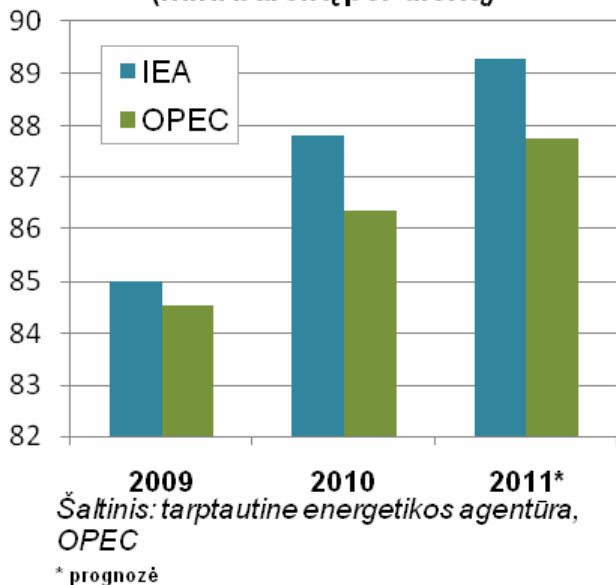
² „Brent“ – naftos rūšis, išgaunama Šiaurės jūroje ir naudojama kaip etalonas Europos, Afrikos, Artimųjų Rytų naftos rinkose.

Ši ataskaita nėra skatinimas užsiimti investavimo veikla, šioje ataskaitoje pateikiama informacija ar jos dalis neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ir (ar) parduoti vertybinius popierius.

Sausio mėnesio pabaigoje tūkstančiai protestuotojų Egipte pradėjo kelti neramumus, siekdami šalies prezidento Hosni Mubarako atsistatydinimo. Nepaisant to, jog Egiptas išgauna santykinai nedaug naftos, o OPEC³ teigė, jog bet kokie naftos tiekimo nesklandumai būtų žaibiškai likviduoti, kilęs protestas paveikė naftos kainą pasaulinėse rinkose. Prie to stipriai prisidėjo padidėjusi rizika dėl galimo transporto sutrikimo Egiptui priklausančiu Sueco kanalu. Jį uždarius, tanklaiviams tektų rinktis gerokai ilgesnius maršrutus, o tai žymiai padidintų transporto išlaidas. Atkreiptinas dėmesys ir į dar vieną svarbų objektą - Sueco-Viduržemio jūros naftotiekį, kurio darbas taip pat priklauso nuo Egipto veiksmų. Būgštavimai dėl galimų problemų gabenant naftą sukėlė neramumų rinkoje ir užkėlė žaliavos kainą.

Vasario mėnesio viduryje neramumai įsiplieskė Libijoje, kuri savo svarba naftos rinkoje gerokai lenkia prieš tai minėtas valstybes. Libija, 8-a tarp OPEC narių pagal naftos gavybą, išgauna apie 2% pasaulio naftos, todėl „juodojo aukso“ pasaulinė rinka žinią apie prasidedantį neprognozuojamą perversmą sutiko gana audringai. Baiminantis naftos tiekimo sutrikimų ir atsiradus nežinomybei, žaliavos kaina stipriai kilo į viršų, vis gerindama pastarųjų metų rekordus.

9 pav. Naftos paklausa pasaulyje (mln. barelių per dieną)

Stabilizuoti padėtį naftos rinkoje gali OPEC

Dar prieš prasidedant neramumams, OPEC narės, reaguodamos į pastaruoju metu didėjančią „juodojo aukso“ poreikį pasaulyje, vis didino gavybą, gerokai lenkdamos užsibrėžtas kvotas. Kilus perversmams Afrikoje, organizacijos generalinis sekretorius Abdallasel-Badri viešai pareiškė, jog pagrindo nerimauti dėl naftos trūkumo nėra, nes OPEC yra pasirengusi patenkinti atsirandantį žaliavos stygių.

Tiek OPEC, tiek ir naftą perdirbančių įmonių vadovų teigimu, šiuo metu žaliavos kainą į naujas aukštumas kelia žmonių būgštavimai bei spekuliacijos, tačiau, laikui bėgant, situacija rinkoje stabilizuosis.

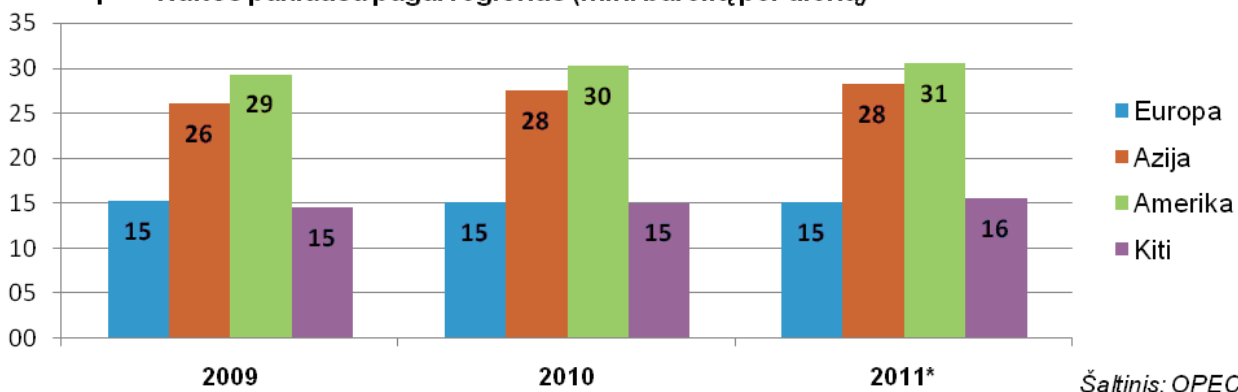
Matomos skirtingos naftos paklausos keitimosi tendencijos

Naftos paklausa ir valstybių ekonominė padėtis yra glaudžiai susijusios. Recesijos užklyptos šalys buvo priverstos mažinti gamybą, o to rezultatas – sumažėjęs naftos poreikis. Tarptautinės energetikos agentūros duomenimis, 2009 m. naftos paklausos metinis augimas pasaulyje buvo neigiamas (-1,3%), tačiau jau kitais metais užfiksuotas 3,3% žaliavos poreikio padidėjimas. Didžiausias teigiamas paklausos pokytis fiksuotas Šiaurės Amerikos ir Azijos regionuose, o lėčiau iš nuosmukio brendanti Europa, nepaisant palyginus šaltos žiemos, 2010 m. fiksavo naftos paklausos sumažėjimą.

Tiek prieš tai minėtos agentūros, tiek ir OPEC teigimu, 2011 m. kartu su atsigaunančiomis valstybių ekonomikomis didės ir pasaulinė paklausa naftai (jų prognozėmis - apie 1,8%).

³ „OPEC“ – tarptautinė organizacija, šiuo metu jungianti 12 naftą eksportuojančių valstybių.

10 pav. Naftos paklausa pagal regionus (mln. barelių per dieną)

* prognozė

Gamtinės dujos

Šiuo metu gamtinės dujos tarp energetinių išteklių užima trečią vietą pagal suvartojimą, nusileisdamos antroje vietoje esančiai anglies žaliavai ir dominuojančiai naftai. Tačiau, remiantis „ExxonMobil“ kompanijos skaičiavimais, gamtinių dujų poreikis pasaulyje didės sparčiausiai iš visų trijų minėtų išteklių (apie 1,8% kiekvienais metais). Ir „ExxonMobil“, ir jos konkurentė „BP“ nurodo, jog Europoje gamtinių dujų poreikis didės ne itin sparčiai – apie 0,8% per metus. Visiškai kitokios tendencijos įžvelgiamos Azijos regione: prognozuojama, jog jame paklausa žaliavai augs net po 4% kasmet ir 2030 m. gamtinių dujų bus suvartojama apie 80% daugiau negu 2010 m.

4 lentelė. Gamtinių dujų kainos dinamika.

Žaliava	Kaina* 2011 02 22	Pastarųjų pusės metų (2010 08 22 – 2011 02 22) kainos pokytis
Gamtinės dujos	3,872	-4,5%

*JAV doleriai už MMbtu (1000 m³ = 35,3 MMbtu).

Šaltinis: „Futurespros“

Taurieji metalai

Investicijos į auksą tradiciškai laikomos vienu iš saugiausių, todėl pastebima tendencija, jog, pasaulio ekonomikai susiduriant su sunkumais, vis daugiau rinkos dalyvių mieliau renkasi minėtąjį investavimo instrumentą, taip keldami jo kainą. Kilus neramumams Libijoje, aukso kaina šovė į viršų, perkopdama 1400 JAV dolerių už Trojos unciją ribą. Nuo 2009 m. pradžios auksas pabrango apie 40%.

Po nuosmukio atsigauanti juvelyrkos dirbinių rinka tampa vis svarbesniu veiksniu, didinančiu aukso kainą. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Kinijoje itin sparčiai auga šio tauriojo metalo paklausa: per pirmus porą šių metų mėnesių į minėtą valstybę įvežta du kartus mažiau aukso negu importuota per visus 2010 m.

5 lentelė. Tauriųjų metalų kainų dinamika.

Žaliava	Kaina* 2011 02 22	Pastarųjų pusės metų (2010 08 22 – 2011 02 22) kainos pokytis
Auksas	1400,6	13,9%
Sidabras	32,90	82,8%
Platina	1802,25	19,0%
Paladis	812,30	69,6%

*JAV doleriai už Trojos unciją.

Šaltiniai: „Futurespros“, „Livecharts“

Ši ataskaita nėra skatinimas užsiimti investavimo veikla, šioje ataskaitoje pateikiama informacija ar jos dalis neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ir (ar) parduoti vertybinius popierius.

Žemės ūkio produkcija

Tokios aukštos kainos kavos rinkoje, kokia susiformavo šių metų pradžioje, nebuvo jau 14 metų. 2010 m. vasario mėnesio viduryje vienas svaras kavos kainavo kiek daugiau nei 1,30 JAV dolerio, tačiau po metų kaina šoktelėjo net iki 2,60 JAV dolerio už svarą. Toks pokytis aiškinamas tuo, jog nespėjama patenkinti kartu su atsigaunančiu vartojimu didėjančios kavos paklausos. Kuklesnį žaliavos tiekimą lėmė ir nepalankūs pastarojo sezono orai.

Sparčiu tempu didėja kukurūzų kainos, artėdamos prie 2008 m. pabaigoje užfiksuotos rekordinės 7,80 JAV dolerio už bušeljį (35,24 l) ribos.

6 lentelė. Žemės ūkio produktų kainų dinamika.

Žaliava	Kaina* 2011 02 22	Pastarųjų pusės metų (2010 08 22 – 2011 02 22) kainos pokytis
Kviečiai	7,96	12,0%
Kukurūzai	6,90	58,3%
Kava	275,00	47,7%
Kakava	3564,00	25,5%

* Kviečių ir kukurūzų kaina nurodyta JAV doleriais už bušeljį, kavos – už 100 svarų, kakavos – už toną.

Šaltinis: „Futurespros“

Pastaba: apžvalgoje pateikiamos mėnesio pristatymo termino ateities sandorių žaliavų kainos.

8. Valstybių obligacijų rinkos apžvalga

Per ataskaitinį laikotarpį valstybių skolos vertybinių popierių rinka patyrė nuosmukį. Ji lėmė išaugusių suverenių ES šalių skolų problemos bei baimė, kad Federalinių rezervų banko patvirtintas ir pradėtas įgyvendinti 600 milijardų JAV dolerių ekonomikos stimuliavimo planas sukels ilgojo laikotarpio infliaciją, kuri sumažintų realių palūkanų normą. Be to, investuotojams vis daugiau nerimo kėlė tai, kad JAV išdas išleidžia rekordinius kiekius skolos vertybinių popierių biudžeto deficitui finansuoti. Bijota, kad, norėdamas pritraukti daugiau investuotojų, JAV išdas turės vis labiau kelti obligacijų palūkanų normą, o tai mažins jų vertę.

Europoje daugiausiai problemų valstybių skolos vertybinių popierių rinkoje kėlė Airija. Baimintasi, kad ši valstybė nesugebės laiku išpirkti savo skolų. Dėl to krito ir kitų euro zonos šalių: Ispanijos, Portugalijos, Italijos, Belgijos ir Graikijos, obligacijų vertė. Be to, kilo ir Vengrijos skolos vertybinių popierių pajamingumas, nes šalies vyriausybė paskelbė, kad nacionalizuos privačius pensijų fondus. Nors ES sudarė 110 milijardų JAV dolerių fondą, kuris prireikus būtų panaudotas Airijos skoloms išmokėti, rinkos dalyvių nuotaikos išliko pesimistiškos suverenių ES šalių skolų atžvilgiu. Vis daugiau susirūpinimo kelė Portugalijos ir ypač Ispanijos galimybės gražinti skolas.

2011 m. sausio mėnesį itin išaugo nuogaštavimai dėl infliacijos. Nors JAV sausio mėnesio metinė infliacija pagal VKI sudarė 0,8%, tačiau stipriai pakilo maisto ir energetinių žaliavų kainos. Į viršų šoktelėjo ir naftos kaina, kuri balansavo tarp 85 ir 92 JAV dolerių už barelį – aukščiausiam lygyje po recesijos. Prie obligacijų vertės mažinimo prisidėjo ir skelbiamos geros makroekonominės naujienos: daugiau nei tikėtasi augo JAV 2010 m. ketvirtojo ketvirčio BVP įvertis, mažėjo nedarbas, didėjo išlaidos statyboms. Tačiau FED

Ši ataskaita nėra skatinimas užsiimti investavimo veikla, šioje ataskaitoje pateikiama informacija ar jos dalis neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ir (ar) parduoti vertybinius popierius.

paskelbė pranešimą, kad atsigavimas yra nepakankamas nedarbui sumažinti, bei pratęsė stimuliavimo planą. Tai tik dar labiau susistiprino nerimą dėl spartėjančios infliacijos. Oficialūs ECB atstovai teigė, kad jeigu infliacija įsibėgėtų, būtų padidinta bazinė palūkanų norma, kuri dabar sudaro 1%.

Nuo sausio mėnesio pabaigos viso pasaulio dėmesys buvo sutelktas į Artimųjų Rytų ir Šiaurės Afrikos valstybėse vykčius neramumus. Teigta, kad šiuos neramumus sukėlė išaugusios maisto kainos, kurios pasiekė ir net viršijo prieškrizinį lygį. Paskutinis įvykis, kuris sukėlė daugiausiai neramumų finansų rinkose, - Libijoje beįsiplieskiantis pilietinis karas. Dėl Libijoje vykstančių neramumų daugiau nei 10% išaugo naftos kaina, kuri pirmą kartą po recesijos pakilo virš 100 JAV dolerių už barelį. Stiprus tolesnis naftos kainos augimas gali pasaulio ekonomiką grąžinti į recesiją. Tai privertė dalį investuotojų ieškoti saugesnių investicijų, todėl 2011 m. vasario mėnesį krito JAV skolos vertybinių popierių pajamingumas.

7 lentelė. 10 metų trukmės obligacijų pajamingumas.

	JAV	Vokietija	Japonija	Portugalija	Ispanija
2010 11 10	2,84 %	2,66 %	1,13 %	6,91 %	4,96 %
2011 02 10	3,56 %	3,24 %	1,29 %	7,35 %	5,33 %

Šaltinis: Bloomberg.

Pagarbiai

VU SIF Valdybos penktosios kadencijos pirmininkas

Matas Kasperavičius

VU SIF Valdybos penktosios kadencijos nariai

Eglė Jakučionytė

Jaunius Karmelavičius

Jurgita Kaubrytė

Audrius Masiulevičius

Indrė Rasikaitė

Jaroslav Valiukevič

Ši ataskaita nėra skatinimas užsiimti investavimo veikla, šioje ataskaitoje pateikiama informacija ar jos dalis neturi būti laikoma rekomendacija pirkti ir (ar) parduoti vertybinius popierius.